

УДК 591.522: 591.525

**ЕКОЛОГО-ФАУНІСТИЧНІ ГРУПИ ПТАХІВ ЛАДИЖИНСЬКОГО
ВОДОСХОВИЩА ТА ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ**

Поліщук Тетяна Володимирівна

Хоришко Софія Дмитрівна

Коломієць Ірина Сергіївна

Пурдик Роман Миколайович

магістранти

Матвійчук Олександр Анатолійович

к.б.н., доцент

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

Анотація: у 2018-2019 роках вивчений видовий склад орнітофауни типових біотопів в акваторії Ладижинського водосховища та його узбережжя. Встановлена приналежність виявлених птахів до різних еколого-фауністичних груп за типом фауністичного походження та характером перебування на території упродовж усіх сезонів року.

Ключові слова: орнітофауна, водно-болотні ландшафти, водоплавні птахи, навколводні птахи, видовий склад, еколого-фауністичні групи, тип фауни, Ладижинське водосховище

Вибір птахами певного типу ландшафту (біотопу) в різні сезонні періоди, переважання в їх раціоні конкретного типу їжі визначають перебування того, або іншого виду птаха на конкретній території. Завдяки структурному багатству фацій акваторії Ладижинського водосховища (Вінницька обл.) та прилеглих територій тут формується специфічний орнітокомплекс, який об'єднує не лише навколводних і водоплавних птахів, але й представників інших еколого-

фауністичних груп.

Подібно до решти площі Східного Поділля [1, с. 63; 2, с. 42], в межах дослідженої території у кількісному відношенні домінують представники європейського типу фауни – 65 видів, 46,1% (рис. 1). Види, які представляють інші фауністичні групи становлять дещо більше половини складу орнітонаселення.

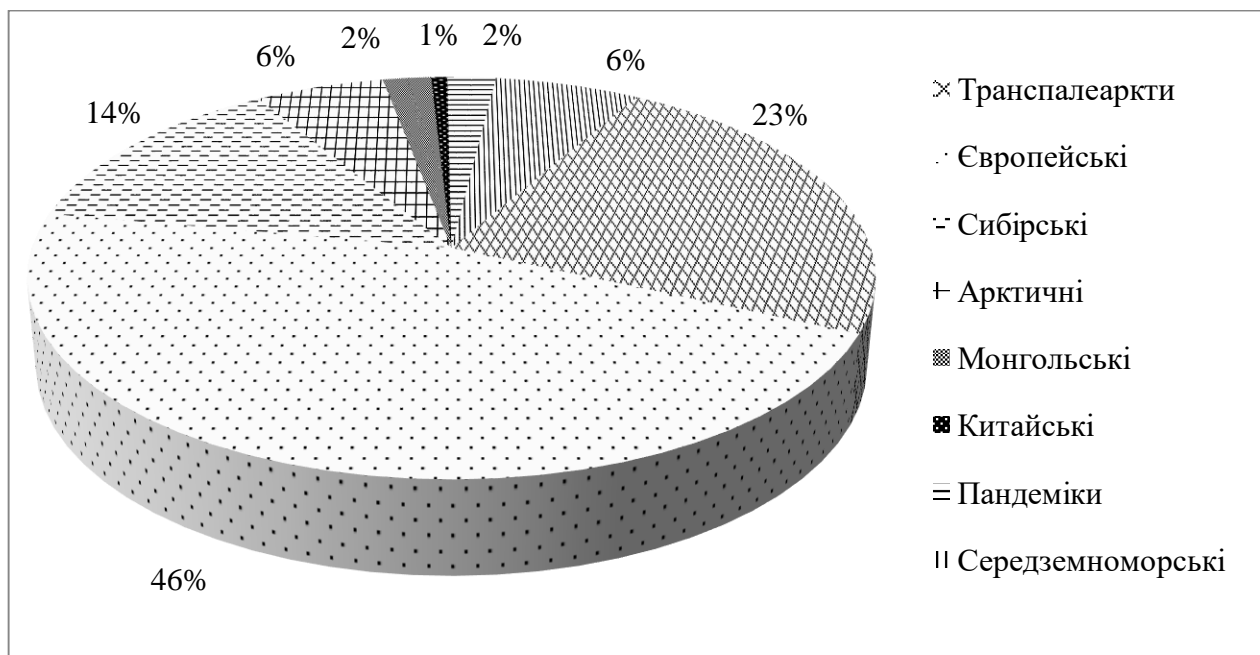

Рис. 1. Авіфауна Ладижинського водосховища та суміжних біотопів за типом фауністичного походження.

Традиційно, в структурі орнітонаселення будь-якої території північної півкулі є транспалеаркти. У фауні птахів району дослідження вони представлені 33 видами, або 23,4% (рис. 1).

Лісові масиви з достатньо високою часткою у їх структурі кварталів хвойних порід дерев зумовлюють наявність у них представників сибірського типу фауни – 19 видів, або 13,5%.

Меншими є частки середземноморських (9 видів, 6,4%) та арктичних (8 видів, 5,7%) видів птахів (рис. 4.1).

Участь представників інших фауністичних типів авіфауни в орнітоценозах водосховища та суміжних територій дуже низька: монгольських видів та пандеміків – по 3 (по 2,1%), китайських видів – 1 (0,7%).

Відповідно до характеру використання території, представники авіфауни

дослідженого об'єкту належать, здебільшого, до групи гніздових і перелітних птахів – 63 види, або 44,7% (рис. 2).

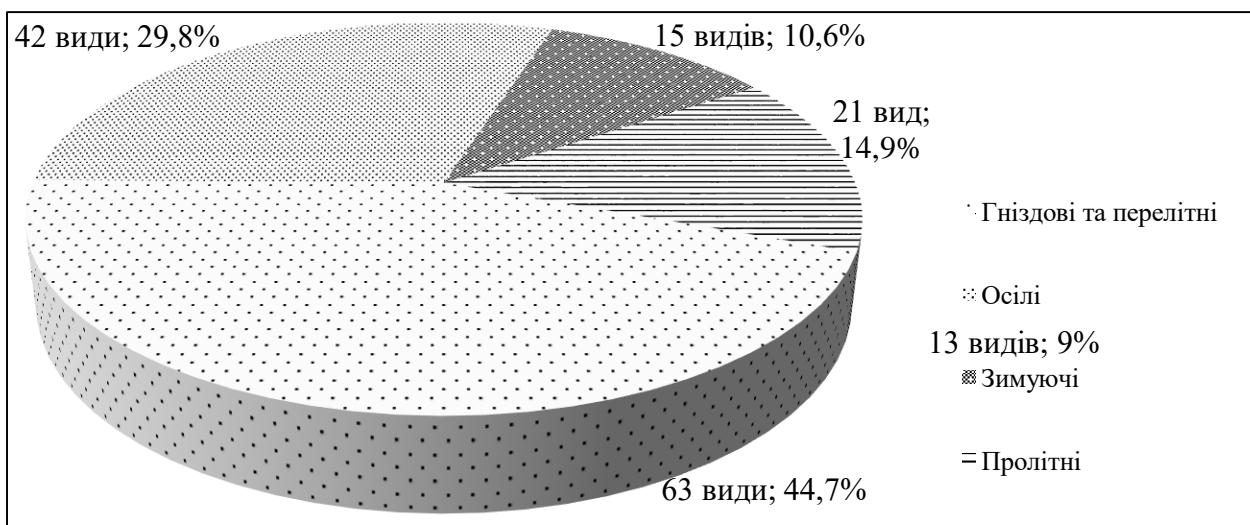

Рис. 2. Категорії птахів Ладизинського водосховища та суміжних біотопів за характером використання територій.

В холодну пору року вони здійснюють далекі міграції до місць зимівлі, або ж дальні кочівлі далеко за межі гніздової через відсутні умови існування – переважно дефіцит специфічних типів корму [1, 3]. Здебільшого це стосується комахоїдних видів птахів.

Натомість, виявлено цілу низку видів птахів (15 видів, 10,6%), що перебувають на дослідженій території виключно в зимовий період, прилітаючи сюди в середині або наприкінці осені, а відлітають у ранне-весняну пору – зимуючі види (рис. 2).

Птахи, які є всеїдними, або ж такі, що взимку можуть частково або повністю переходити на споживання кормів рослинного походження належать до осілих. Таких представників авіфауни на дослідженій території було враховано 42 види, або 29,8% (рис. 2).

Ще 21 вид птахів (14,9%) був відмічений на дослідженій території виключно під час здійснення ними сезонних міграцій (рис. 2). Цих птахів не було виявлено ні упродовж репродуктивного періоду, ні в зимовий період у жодному з досліджених біотопів. Варто, однак, зазначити, що для деяких таких птахів відомі випадки гніздування або зимівлі в межах Вінницької області [3, с. 71-185; 4, с. 18-157].

ЛІТЕРАТУРА

1. Матвійчук О.А., Серебряков В.В. Орнітофауна Верхнього і Середнього Побужжя: монографія. К.: Фітосоціоцентр, 2010. 280 с.
2. Матвійчук О.А. Видовий склад та екологічна структура авіфауни Верхнього і Середнього Побужжя *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Біологія.* Тернопіль, 2015р. №2 (63). С. 41-46.
3. Матвійчук О.А., Пірхал А.Б., Ремінний В.Ю. Кадастр наземних тетрапод Вінницької області. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 436 с.
4. Матвійчук О.А., Пірхал А.Б., Відуецький А.В. Птахи Вінниччини. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 328 с.